

Prognosrapport oktober 2023

Lågkonjunktur då köpkraften urholkas

De senaste årens inflations- och ränteuppgång har lett till en ekonomisk inbromsning. Sveriges Kommuner och Regioners (SKRs) prognos för 2023 är att BNP faller med 0,6 % i år.

Inflationen är på väg ned, även om det går trögt. Nedgången innebär inte sänkta priser utan en stabilisering av den nya höga prisnivån. Den högre prisnivån och de höga ränteutgifterna kommer att bestå, vilket gör att köpkraften minskar för alla sektorer i ekonomin.

Bostadsbyggandet påverkas kraftigt och antalet påbörjade lägenheter minskade med nästan 60 % första halvåret i år, jämfört med samma period förra året. Högt skuldsatta och räntekänsliga hushåll bidrar också till konjunkturedgången när deras köpkraft minskar.

Trots en tydlig försvagning av svensk ekonomi ligger sysselsättningen på en mycket hög nivå, men konjunkturedgången väntas inom kort ge ett tydligare avtryck på arbetsmarknaden. Arbetslösheten beräknas stiga, vilket gör att skatteunderlaget ökar långsammare än normalt.

För kommunernas del ger den höga inflationen kraftigt ökade pensionskostnader och höga prisökningar. Därutöver påverkar de höga räntenivåerna. Sammantaget beräknas cirka en tredjedel av landets kommuner att få underskott i år. Flera kommuner har redan idag små marginaler och nästa år förväntas situationen att ytterligare förvärras.

Källa: Sveriges kommuner och regioner – Ekonomirapporten oktober 2023

Helårsprognos kommunen totalt 43,8 mnkr

Helårsprognosen för kommunen är positiv och beräknas till 43,8 mnkr mot budgeterat 24,6 mnkr, vilket innebär en positiv budgetavvikelse på 19,2 mnkr. Prognosen har förbättrats med 4,7 mnkr jämfört med helårsprognosen i augusti. Sektorerna, inklusive ofördelad budget för pris och löneökningar, förväntas redovisa ett överskott om 18,1 mnkr, vilket är 7,0 mnkr bättre än i augusti. Centrala poster såsom pensions- och räntekostnader samt skatteintäkter och generella statsbidrag beräknas ge ett överskott på 1,1 mnkr, vilket är 2,3 mnkr sämre än i augusti. Församlingen beror på lägre skatteintäkter till följd av en vikande arbetsmarknad.

Politisk verksamhet och revision, 0,7 mnkr

Beslut om ökade arvoden togs under 2022 och budgeten för förtroendevalda höjdes därmed från 2023. Det visade sig att den var väl tilltagen och nästan 0,6 mnkr av överskottet förklaras av det. Överförmyndarverksamheten ser ut att ge ett överskott på 0,1 mnkr.

Sektor ledning och verksamhetsstöd, 2,6 mnkr

Helårsprognosen bedöms till ett överskott på 2,6 mnkr, vilket är 0,4 mnkr bättre än prognosen i augusti. Förbättringen beror bland annat på lägre lönekostnad för kontaktcenter samt lägre konsultkostnader på en övergripande nivå. Merparten av enheterna inom sektorn redovisar positiva prognoser. Orsaken till överskott är lägre personalkostnader på grund av frånvaro och vakanser, lägre kostnader för färdtjänst, system, konsulter, översiktsplan och högre intäkter från Migrationsverket avseende flyktingar från Ukraina. HR-enheten redovisar en prognos med underskott vid årets slut. Det beror bland annat på högre tillfälliga personal- och utbildningskostnader i samband med uppgradering av lönesystemet.

Sektor lärande, 0,0 mnkr

Sektorns helårsprognos vid årets slut pekar mot ett resultat på +/-0, vilket är 1,5 mnkr bättre än prognosen i augusti.

Det är ett betydande underskott som lyfts fram i prognosen inom verksamhetsområde grundskolan med -4,5 mnkr. Överskott inom andra verksamheter ger en balans på totalen. Prognosen för grundskolan inklusive anpassad grundskola är något bättre än vad som rapporterades i augusti. Underskottet är främst kopplat till en vårtermin med för höga personalkostnader. Inför höstterminen har skolenheternas personalkostnader minskat, men underskottet växer fortfarande för enskilda skolenheter. En betydande orsak är också att elevantalet är högre än vad som budgeterats för både fritids och årskurs 1–9. De kommunala grundskolorna och de fristående skolorna får ersättning per inskriven elev. Detta innebär att när fler fritidselever varit inskrivna under året än beräknat resulterar detta i ett underskott. Utbetalningarna till friskolorna är på en högre nivå under höstterminen än vårterminen, vilket beror på en inflyttning.

Gymnasiet och vuxenutbildningen beräknar ett överskott på 0,8 mnkr. Årets personalkostnader blir lägre

Prognosrapport oktober 2023

än budgeterat på grund av sjukskrivningar och tjänstledigheter utan vikarie. Därutöver tillkommer bidrag som verksamheten inte budgeterat för. Köp av plats i annan kommun överskrids med nästan 1 mnkr. Underskottet är kopplat till höstterminen och beror dels på något fler elever än beräknat, men främst på att de elever som nu börjat årskurs 1 går på dyrare program än vad de treor som lämnade gjorde.

Förskolan prognosticerar ett överskott på 0,8 mnkr till följd av högre föräldrainsatser än budgeterat.

Inom den sektorsövergripande verksamheten prognosticeras ett överskott på 2,9 mnkr. Största överskottet finns inom skolskjuts där bedömningen ligger på +1,5 mnkr. Inom skolskjuts finns underskott för skolbussarna utifrån högre indexreglering under hösten än budgeterat. I gengäld beräknas kostnaderna bli lägre än budgeterat för taxi och busskort.

Sektor omsorg, 11,0 mnkr

Sektorn förbättrar sin prognos per oktober till ett överskott om 11,0 mnkr. Detta är en förbättring mot augusti med 4,3 mnkr. Förbättringen har skett inom flera områden men den största förbättringen har skett inom verksamhetsområdet äldreomsorg.

Äldreomsorgens prognos uppgår till ett överskott på 4,0 mnkr, vilket är 3,5 mnkr högre än i augusti. Antalet hemtjänststimmar har ökat det sista, vilket ger enheterna högre intäkter och en bättre ekonomi. Men överskotten beror också på ett aktivt arbete med personalplanering och optimering. Även flera enheter inom särskilda boenden förbättrar sin prognos, vilket bland annat beror på högre intäkter för sålda platser samt från statsbidrag.

Vård och omsorg förbättrar prognosen från augusti med 0,3 mnkr till ett överskott om 3,0 mnkr. Rekryteringar som planerades vid augusti månads prognos samt uppsägningar med kort uppsägningstid är det som leder till förbättringen. Överskottet beror bland annat på en större återbetalning från Försäkringskassan för personlig assistans.

Även socialt stöd förbättrar prognosen till ett överskott på 4,7 mnkr, vilket är en förbättring med 1,3 mnkr. Förbättringen förklaras bland annat av att lokalhyra för nyöppnade Änggården inte kommer att debiteras i den utsträckning som beräknades i budget. Utvecklingen för ekonomiskt bistånd ser också bättre ut än vad som förutsågs i augusti månad. Överskottet beror framförallt på att vuxenheten och enheten för barn och unga har betydligt lägre kostnader för institutionsplaceringar, vilket ligger väl i linje med den planering som verksamheten arbetar utifrån.

I den sektorsövergripande verksamheten går prognosen från ett mindre överskott i augusti till ett underskott i oktober. Försämringen härrör till att antalet timmar inom resursfördelningen för hemtjänst har ökat vilket ger ett underskott för resursfördelningspåsen.

Sektor samhällsutveckling, 3,6 mnkr

Årsprognosen är ett överskott på 3,6 mnkr, vilket är 0,1 mnkr bättre än augusti. De förändringar som har skett sedan augusti är att räddningstjänstens prognos har försämrats med 0,8 mnkr på grund av höga jour- och beredskapskostnader, kostnader för åtgärder av arbetsmiljöproblem i lokalen i Ellös samt ökade driftkostnader för utrustning till de brandmän som anställts i fordonsenheten.

Prognosen för hamn och parkering är 0,5 mnkr bättre än augusti, då verksamheten bland annat har en vakant tjänst som är svårrekryterad.

Inom sektorsövergripande bedöms ett överskott om 0,5 mnkr, till följd av att planerade utredningar och uppdrag inom några områden har försenats.

Vatten och avlopp, 0 mnkr

Helårsprognosen för vatten och avlopp visar ingen avvikelse från budget eller tidigare prognos.

Renhållning, -5,5 mnkr

Helårsprognosen är oförändrad jämfört med augusti. Underskottet är bland annat hänförligt till förberedelser inför att kommunen tar över insamlingsansvaret för förpackningar från 2024 samt en rad oförutsedda kostnader. 0,8 mnkr av underskottet beror på sluttäckning av deponin på Månsemyr, vilket kommer att föras mot kommunens resultat på grund av att tidigare avsättning inte räckte samt att deponin är gammal. Ingående resultatfond var 0,5 mnkr vilket finansierar delar av underskottet. En negativ resultatfond kommer att uppstå vid årets slut och verksamheten har tre år på sig att återställa underskottet på -4,7 mnkr.

Prognosrapport oktober 2023

Centrala poster, +1,1 mnkr

För kostnader kring pensionsutbetalningar, löneskatt, semesterlöneskuld och arbetsgivaravgifter mm prognosticeras en negativ budgetavvikelse om 6,0 mnkr, vilket är 0,4 mnkr sämre än i augusti.

Försäljning av fastigheter, mark och tomter beräknas ge 2,4 mnkr, vilket är 2,6 mnkr lägre än budgeterat.

Skatteintäkter och generella statsbidrag beräknas bli 19,5 mnkr högre än budget, vilket är 2,7 mnkr sämre än prognosen i augusti. Försämringen beror på lägre slutavräkning för 2022 och 2023. Jämfört med budget ökar skatteintäkterna med 9,8 mnkr och de generella statsbidragen ökar med 9,7 mnkr. För de generella bidragen är det framförallt regleringsposten (statens satsningar) som överstiger budget med 11,9 mnkr. Samtidigt ger LSS-utjämningen ett underskott med 5,5 mnkr och fastighetsavgiften ett underskott med 1,9 mnkr. I prognosen ingår 4,5 mnkr för riktade generella statsbidrag, varav 1,7 mnkr har fördelats till sektorerna.

Finansnettot, det vill säga skillnaden mellan finansiella intäkter och kostnader, prognosticeras till en negativ avvikelse på -8,7 mnkr jämfört med budget. Det är 0,9 mnkr bättre än i augusti och beror på högre intäktsränta på kommunens bankkonto.

Driftredovisning

mnkr	Prognos helår 2023	Budget helår 2023	Avvikelse oktober	Avvikelse Augusti
Politisk verksamhet och revision	-14	-14	1	1
Sektor ledning och verksamhetsstöd	-75	-78	3	2
Sektor lärande	-420	-420	0	-1
Sektor omsorg	-429	-440	11	7
Sektor samhällsutveckling	-79	-82	4	3
Affärsdrivande Vatten och avlopp	0	0	0	0
Affärsdrivande Renhållning	-1	0	-1	-1
Ofördelad budget (pris-, löneökning, kapitalkostnader)	0	-1	1	0
Summa nämndsverksamhet	-1 017	-1 035	18	11
Pensionskostn/skuldförändr. avseende semesterlön/arbetsgivaravg.	-25	-19	-6	-6
Försäljning fastigheter, mark	2	5	-3	-3
Internränta	17	18	-1	-1
Avgår verksamhetens interna intäkter	-184	-188	4	4
Avgår verksamhetens interna kostnader	182	186	-4	-4
Summa verksamhetens nettokostnad	-1 023	-1 031	8	2
Skatteintäkter	877	867	10	13
Generella statsbidrag	214	204	10	10
Verksamhetens resultat	67	39	28	24
Finansiella intäkter	4	2	1	0
Finansiella kostnader	-28	-18	-10	-10
Avgår finansiella interna intäkter	-1	-1	0	0
Avgår finansiella interna kostnader	2	2	0	0
Resultat	44	25	19	14

Investeringsredovisning

Mnkr		Budget 2023	Utfall oktober 2023	Prognos 2023
Sektor lärande	Fastighet	-42	-30	-41
	Övr investeringar	-1	0	-1
Sektor lärande summa		-43	-31	-42
Sektor omsorg	Fastighet	-20	-14	-18
	Övr investeringar	-2	0	-2
Sektor omsorg summa		-21	-14	-20
Sektor samhällsutveckling	Fastighet	-12	-5	-6
	Gång- och cykelväg	-4	-1	-2
	Hamn, parkering	-4	-1	-1
	Mark	-18	-14	-15
	Övr investeringar	-3	-1	-2
Sektor samhällsutveckling summa		-40	-23	-26
Sektor ledning och verksamhetsstöd	Övr investeringar	-10	-7	-9
Sektor ledning och verksamhetsstöd summa		-10	-7	-9
Skattefinansierad verksamhet summa		-114	-74	-97
Affärsdrivande	Renhållning	-5	-3	-3
	Vatten- och avlopp	-145	-87	-132
Affärsdrivande verksamhet summa		-150	-90	-135
Gåva fastighet				3
Justering till beslutad budgetnivå		54	-	-
Summa investeringar totalt		-210	-164	-230

Investeringsbudgeten för 2023 är beslutad till högst 210 mnkr. Investeringsprognosen för helåret bedöms till 230 mnkr, vilket är 2,6 mnkr mer än prognosen i augusti och 20 mnkr högre än budget. Budgetavvikelsen för helåret beror på att flera projekt har flyttats fram från 2022 och investeringsbudgeten har inte utökats till följd av det, se justerad rad i tabellen som uppgår till 54 mnkr.

De större projekten under året utgörs av ombyggnad av Ellös avloppsreningsverk 81,7 mnkr, ny förskola i Ellös 30,6 mnkr och VA-länk Väst-Broledningen 15,7 mnkr.

Sektor lärande

Fastighetsinvesteringarna beräknas uppgå till 40,9 mnkr, vilket är 0,8 mnkr lägre än budgeterat. Här ingår Ellös nya förskola som pågår och Svanesunds nya förskola som påbörjats under hösten. Sektorn har 1 mnkr för mindre investeringar som beräknas användas i sin helhet.

Sektor omsorg

Fastighetsinvesteringarna beräknas uppgå till 18,3 mnkr, vilket är 1,6 mnkr lägre än budgeterat. Ombyggnation av Ågården till psykiatriboende samt ombyggnation till korttidsboende i Mollösund har färdigställts under året. Minde ombyggnation av Herrgården samt Timmerhult genomförs under hösten.

Sektorn har erhållit investeringsmedel avseende mindre investeringar om 1 mnkr för året. Dessa medel förväntas att användas i sin helhet. Utöver detta har investeringar i samband med uppstarten av Ågården och korttidsboendet Änggården i Mollösund också genomförts.

Sektor samhällsutveckling

Prognosen för helåret är en utgift på 26,4 mnkr av budgeterade 40,0 mnkr. Många projekt har blivit försenade på grund av att det tagit tid att få återkoppling från Länsstyrelsen där det krävs tillstånd. Större projekt är Ängås generationspark, exploatering av gata Svanesund norra samt parkering på marken där gamla båtbyggargymnasiet låg.

Prognosrapport oktober 2023

Affärsdrivande verksamheter

Investeringsutgifterna för vatten och avloppsverksamheten beräknas till 132,0 mnkr, vilket är i 13,4 mnkr lägre än budget. För Ellös avloppsreningsverk beräknas utgiften att uppgå till 81,7 mnkr, vilket är lägre budget.

Investeringsutgifterna för renhållning beräknas till 3,3 mnkr, vilket är 1,5 mnkr lägre än budgeterat. Åtgärder enligt ÅVC-utredning har budgeterats till 4,5 mnkr och prognosen uppgår till 3,0 mnkr.

Sektor ledning och verksamhetsstöd

Investeringsutgifterna för ledning och verksamhetsstöd beräknas till 8,6 mnkr, vilket är 0,9 mnkr lägre än budget.

Bedömning finansiella mål

Utifrån nuvarande bedömning och prognos uppnås samtliga tre finansiella mål vid årets slut och bedömningen är att vår egen definition av god ekonomisk hushållning avseende de finansiella målen uppfylls.

Det prognostiserade resultatet är bättre än budget, vilket innebär att det finansiella målet för resultatnivån bedöms överstiga årets målvärde. Ett förbättrat resultat ger också en högre soliditet och en högre självfinansieringsgrad av investeringarna. Om investeringsnivån ökar ytterligare, men inte resultatet kommer målnivån för självfinansieringsgraden inte att uppnås då den ligger precis strax över målvärdet.

Finansiella mål	Måluppfyllelse 2023	Mål
Verksamhetens resultat, kommun, andel (%) av skatter och statsbidrag		2-4%
Kommunens soliditet (inklusive pensionsskuld som uppstått före 1998)		svagt ökande
Självfinansieringsgraden av nettoinvesteringar		minst 45%

Kommunens kvalitet i korthet

Kommunens Kvalitet i Korthet (KKiK) är en årligen återkommande undersökning med cirka 40 mått, som samordnas av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). KKiK är ett nationellt projekt där cirka 170 kommuner deltar. Syftet med måtten är bland annat att kommunen ska använda måtten som en del i styrningen och verksamhetsutvecklingen, i dialogen med invånarna samt ge en övergripande bild av kommunens service i jämförelse med andra kommuner.

Måtten som används innehåller uppgifter som kommer från bl.a. Statistiska Centralbyrån (SCB), Socialstyrelsen, Skolverket och kommunens egna mätningar. De publiceras i en rapport i januari.

En del av kommunernas egna mätningar är dock redan klara och publicerade och några av måtten redovisas därför nedan i prognosrapporten. För att visa hur resultatet är i jämfört med andra kommuner används färgerna rött, gult och grönt. De bästa 25 % har grön färg, de sämsta 25 % har röd färg och de 50 % i mitten har gul färg.

Kommunen bibehåller sin placering i färgskalan på alla nyckeltal förutom nyckeltalet Väntetid från ansökan till beslut inom försörjningsstöd, där antalet dagar och väntetiden minskat och färgen blivit gul.

Nyckeltal	2021	2022	2023
Elever i åk 6 med lägst betyget E i matematik, kommunala skolor, andel (%)	89,1	83,0	87,3
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)	88,6	91,6	89,6
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	88,9	92,4	89,5
Elever i åk 8: Hur nöjd är du med din skola? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)		83,9	83,9
Elever i åk 9 med lägst betyget E i idrott och hälsa, kommunala skolor, andel (%)	89,4	93,3	89,4
Ej återaktualiserade vuxna personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd, andel (%)	77	75	83
Väntetid i antal dagar från ansökan vid nybesök till beslut inom försörjningsstöd, medelvärde	29	22	19

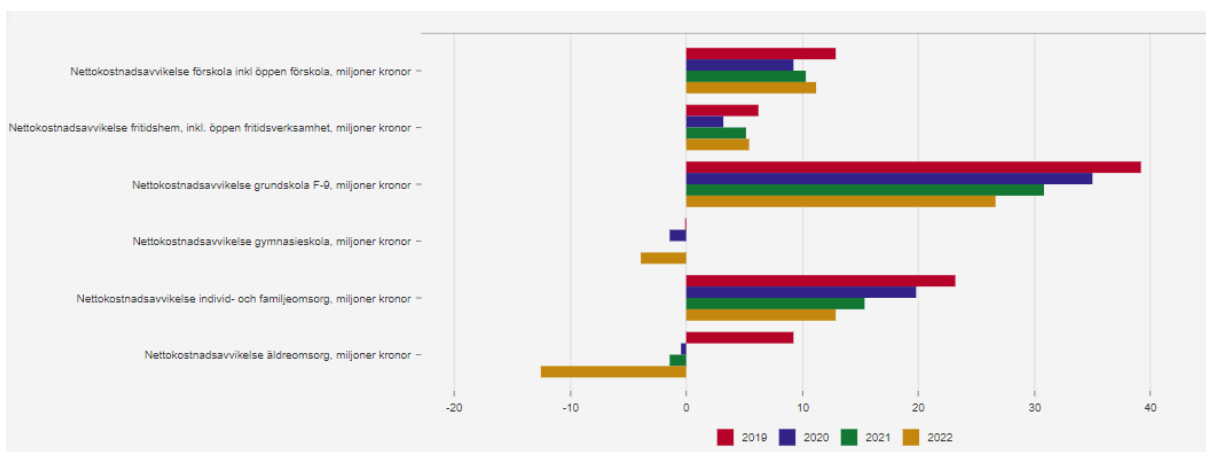
Prognosrapport oktober 2023

Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till första erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde	45	27	26
Personalkontinuitet, antal personal som en hemtjänsttagare med minst 2 besök dagligen möter under 14 dagar, medelvärde	17	17	18
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)		80	77
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)		88	91
Delaktighetsindex, andel (%) av maxpoäng	54	67	65

Nettokostnadsavvikelse Orust exklusive LSS

Nettokostnadsavvikelsen jämför nettokostnaden med referenskostnaden (statistiskt förväntad kostnad). Nettokostnaden för Orust hämtas från räkenskapsammandraget som redovisas årligen. Referenskostnaden tar hänsyn till en mängd strukturvariabler, som varierar för de olika verksamheterna. Som exempel på strukturvariabler kan nämnas bebyggelsestruktur, åldersstruktur och befolkningsutveckling.

Resultat över 0 indikerar ett högt kostnadsläge på grund av en högre ambitionsnivå och/eller lägre effektivitet. Trenden under de senaste åren visar en tydlig förändring mot resultat 0, det vill säga att kommunens nettokostnadsavvikelse har minskat. Nettokostnaderna för äldreomsorgen var lägre än den förväntade nettokostnaden 2022.

Källa: Kolada

Kostnad kronor per invånare (skattefinansierad verksamhet)

Diagrammet visar kommunens kostnad per invånare för den skattefinansierade verksamheten, ej affärsverksamhet, i jämförelse med alla Sveriges kommuner. För 2022 var kommunens kostnader i nivå med rikets snitt per invånare.

Källa: Kolada